

NÁVRAT K ETICKÝM PRINCIPŮM V KOMERČNÍ I NEZISKOVÉ SFÉŘE

Když jsme před pár lety započali s našimi stávajícími i potencionálními klienty a partnery otevřenou diskusí na téma etika, mnozí z nich zřejmě ani nechápali, o co nám jde. Každý z nich si sám určoval svá pravidla, co je etické a co už není, a u celé řady z nich jsme zaznamenali rozlišovací schopnost pouze na úrovni, co je zákonné (i když často na hraně) a co už zákonné není. Etický rozměr je spíše něco, o čem se diskutuje na akademické půdě, ale s realitou ve světě, kde platí právo silnějšího, to nemá moc společného. Jeden náš partner se nás dokonce zeptal, kam bychom chtěli zařadit etiku v jediném důležitém vzorci pro svět podnikání, který zjednodušeně popsal jako „má dáti, dal“. Další nás podezírali z moralizování a někdy se nás i snažili přistihnout v situaci, kdy bychom hlásali vodu a pili víno.

V jednu chvíli nám i připadalo naše snažení jako boj s větrnými mlýny, ale čas nám dal opět jasnou odpověď. Na trhu se zešeřilo a jako noc plná strašáků přišla globální krize. Někdy a někde to bylo a je spíše o těch strašácích a jinde a jindy si realita naplno zahrála s osudy mnoha firem a lidí. Tuto krizi nazývají ekonomickou nebo hospodářskou krizí. Zasvěcení však dobře vědí, že ve skutečnosti by se měla nazývat krizí morální. A to, že je globální, to je nepopíratelný fakt. Proč vzdělávací společnosti ve velké části světa stále ze všech stran slyší: „Chceme zvýšit loajalitu, chceme vybudovat firemní kulturu, chceme harmonizovat mezilidské vztahy ve firmě či organizaci, atd.“

Je více než evidentní, že všechny tyto snahy směřují k posílení, či vytvoření morálních hodnot, bez kterých každá sebebohatší a sebecmocnější společnost strádá a nakonec postupně upadá. Jak se nejlépe dobnude kterákoliv pevnost? No přeci zevnitř. Bohužel, než si toho svět všimnul a než se rozhodl s tím něco dělat, padlo takových pevností příliš mnoho. Nejdříve se tomu postupně přizpůsobila legislativa a později se až příliš nešvarů stalo normou a etické principy pouhou frází. Dnes se dlouhá léta zaběhlý mechanismus začíná k naší nemalé radosti měnit a důležití lidé ve firmách a občas už i mezi zákonodárci začínají volat po návratu tradičních hodnot, po implementaci a následně stabilizaci těchto hodnot ve firmách, organizacích a popřípadě i v celém lidském společenství. Je však nutno si položit otázku: „Vědí, jak na to?“. Rozumí celému paradigmatu změny myšlení? Chápu všechny kontextové souvislosti? Nebo pouze už vědí, co se stane, když se touto stránkou lidského soužití na všech úrovních a ve všech formách nebudou zabývat? Tak či onak budou všichni Ti, kteří chtějí iniciovat změnu k lepšímu, potřebovat pomocnou ruku a to nejlépe ruku odborníka.

Nejspolehlivějším garantem změn by měly být vzdělávací instituce navíc podporované a zaštitěné státem. Novým generacím by mohly být etické principy vštěpovány již od základního školství. Ostatním, kteří jsou již mimo dosah graduálního vzdělávání, by mohly pomoci se změnou myšlení a úhlu pohledu právě vzdělávací společnosti.

Jak jsme již úvodem předeslali, naše společnost již s velkým náskokem toto téma aktivně rozvíjí a popularizuje řadu let. Sami jsme dokonce prošli již po třetí etickým auditem, kde jsme držitelé již třech ocenění „Podnik fair play“ za roky 2007 - 2009.

Dlouho jsme přemýšleli, jaká forma výuky etiky by za daného stavu věcí byla nejvhodnější. Po několika konferencích a dalších akcích, které jsme na téma etika zrealizovali po celé řadě zajímavých diskusí se zajímavými lidmi, jsme zvolili postupnou formu začleňování do běžného vzdělávání. Naším klientům tedy nabízíme, že v případě jejich zájmu implementujeme etické normy a formy do vybraných témat vzdělávání. Pokud bychom zvolili přímější cestu, mohlo by se stát, že vytižený pracovník či manažer, který velice nerad ukrajuje ze svého časového rozvrhu i na vzdělávání, které je pro jeho profesní i osobní růst nezbytné, by nebyl ochoten zúčastnit se něčeho tak imaginárního a bohužel ještě z mnoha současných pohledů tak zbytečného, jako je výuka etiky. Nikdo ho přeci nemusí učit, jak se má správně chovat. On se přeci chová eticky vždy a zvat ho na školení etiky by mohl také vzít jako skrytou narážku

řikající: „Ty se neumíš chovat slušně, tak tě to naučíme“. I z dalších důvodů se proto domníváme, že postupná nenásilná forma bude v důsledku účinnější než specializovaný kurz, který by mohl být nepochopen a navíc označen za nátlakový.

Vložení výuky etických principů jsme schopni klientovi nastavit do jeho běžného vzdělávání namíru a v případě, že disponuje interními lektory, tak i je naučit s tímto tématem pracovat. Mezi základní předpoklady úspěšné změny v myšlení lidí náleží především směr, kterým se daná změna šíří. Vždy by se mělo začít od vedení firem i organizací a postupovat směrem dolů až k řadovým zaměstnancům. Pokud se tak nestane, ve většině případů pak chybí příslovečný příklad, který táhne. Také související a souběžná absence podpory, podmínek a prostředí potřebného pro realizaci jakékoliv změny může tuto změnu udusit dříve, nežli vůbec dostala šanci vykvést.

Je jisté, že přijetí etických norem a jejich následná aplikace v praxi včetně vytvoření zvyku chovat se eticky, není jednoduchý a nijak krátký proces. Vzdělávací společnost má za úkol ukázat cestu a principy a celý proces nastartovat. Pak už může pouze z povzdálí přihlížet a semínko změny si musí k jeho zdárnému růstu a trvalosti zalévat každý člověk sám za pomoci a podpory organizace, které na zdárné změně také bytostně záleží.

Kontakty:

Mgr. Marie Jířů

Centrum andragogiky, s.r.o.

E-mail: marie@centrumandragogiky.cz

David Kalivoda

Centrum andragogiky, s.r.o.

E-mail: david@centrumandragogiky.cz